

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOLAUTAKUNTA/Jaosto

Vammaisuus, kohtuullinen mukautus, asioiminen, sairaala

Diaarinumero: YVTLTK/13XX/20XX

Antopäivä: XX.XX.2023

Hakija pyysi vastaajalta kohtuullisena mukautuksena mahdollisuutta ilmoittautua vastaanotolle muutoin kuin suullisesti, mahdollisuutta odottaa vastaanottoajan alkamista rauhallisessa odotustilassa sekä sitä, ettei vastaanotolla olisi hänen ja häntä hoitavan henkilön lisäksi paikalla muita.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta totesi, että hakijalla on diagnoosi, jonka perusteella hänellä on tarvittaessa oikeus yhdenvertaisuuslain 15 §:n mukaisiin kohtuullisiin mukautuksiin.

Vastaaja totesi, että mukautusten järjestäminen edellyttää hoidosta vastaavan asiantuntijatahon lausuntoa, jollaista hakijan osalta ei ollut toimitettu. Vastaajan mukaan hakijan pyytämien mukautusten järjestäminen ei muutoinkaan ollut mahdollista.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, että vastaajan poliklinikalla noudatetut ilmoittautumista, vastaanoton odottamista ja vastaanotolla paikalla olevaa henkilökuntaa koskevat toimintakäytännöt vaikuttavat olennaisesti hakijan YK:n vammaisyleissopimuksessa turvattuun oikeuteen parhaaseen mahdolliseen terveyden tasoon ilman syrjintää vammaisuuden perusteella. Näin ollen hakijalla oli ollut tarve kohtuulliseen mukautukseen poliklinikalla asioimisen mahdollistamiseksi, ja vastaajalla oli edellä esitetysti lähtökohtaisesti ollut velvollisuus mukautusten tekemiseen.

Lautakunta totesi, että vastaaja ei esittänyt, että hakijan pyytämien mukautusten tekeminen aiheuttaisi sille kohtuuttomia kustannuksia taikka muuta kohtuutonta tai suhteetonta rasitetta. Esitetyn selvityksen perusteella ei ole myöskään pidettävä todennäköisenä, että hakijan pyytämien mukautusten tekeminen ei olisi vastaajalle mahdollista.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, että vastaaja oli evännyt hakijalta kohtuulliset mukautukset, kun se ei ryhtynyt toimenpiteisiin hakijan pyytämien kohtuullisten mukautusten toteuttamiseksi. Lautakunta totesi, että viimekätisen päätöksen siitä, miten tai millainen mukautus toteutetaan, tekee mukautuksiin velvoitettu toimija.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi vastaajan syrjineen hakijaa yhdenvertaisuuslain 8 §:n syrjinnän kiellon vastaisesti epäämällä häneltä kohtuulliset mukautukset. Lautakunta kiersi vastaajaa jatkamasta tai uusimasta hakijaan kohdistuvaa syrjintää.

(Lainvoimainen)

Asian tausta

Hakijan sairautta on hoidettu vuosittain A kaupungin sairaalan poliklinikalla.

Hakija on pyytänyt vastaajalta kohtuullisena mukautuksena mahdollisuutta ilmoittautua vastaanotolle muutoin kuin suullisesti, mahdollisuutta odottaa vastaanottoajan alkamista

rauhallisessa odotustilassa sekä sitä, ettei vastaanotolla olisi hänen ja häntä hoitavan henkilön lisäksi paikalla muita.

Vastaaja on todennut, että mukautusten järjestäminen edellyttää hoidosta vastaavan asiantuntijatahon lausuntoa, jollaista hakijan osalta ei ole toimitettu. Vastaajan mukaan hakijan pyytämien mukautusten järjestäminen ei muutoinkaan ole mahdollista.

Hakijan vaatimukset

Hakija vaatii, että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa vastaajan syrjivän hakijaa vammaisuuden perusteella.

Hakijan perustelut

Hakijaan kohdistunut syrjintä

Hakija katsoo, että tässä kontekstissa hänet katsottava vammaiseksi henkilöksi, jonka vuoksi hakijalla on oikeus kohtuullisiin mukautuksiin.

Muistutuksessa hakija on hakenut vastaajalta mukautuksia tulevalle lääkärikäynnilleen. Hakija on ilmoittanut, ettei hän pysty ilmoittautumaan vastaanotolle suullisesti tai istumaan kaoottisessa odotushuoneessa, vaan että hänelle on järjestettävä rauhallinen odotuspaikka.

Vastaaja on vastannut muistutukseen vastineella, jossa vastaaja on evännyt hakijan hakemat muutokset. Ensinnäkin yhdenvertaisuuslain mukaisia kohtuullisia mukautuksia on nimitetty erityisvaatimuksiksi. Lisäksi vastaaja on väittänyt, että erillistä odotustilaa ei olisi mahdollista järjestää kohtuudella. Vastaaja on väittänyt näin siitä huolimatta, että hakija on kerran aikaisemmin vastaajan poliklinikalla asioidessaan päässyt odottamaan tyhjän huoneeseen.

Odotustilan osalta hakija selventää, että hän ei ole vastaajan vastauksessa esitetyllä tavalla hakenut mukautuksena yksityistä odotushuonetta vaan rauhallista odotustilaa. Kyseeseen voisi tulla esimerkiksi käytävän osa, jolla ei istu paljon ihmisiä, tai sermillä erotettu rauhallinen alue. Tilassa ei tule olla kovaäänistä televisiota tai radiota. Asiaa arvioitaessa on otettava huomioon myös, että lääkäripalvelut on siirretty asianmukaisista tiloista rakennukseen, jossa lain noudattaminen on vastaajan esittämällä tavalla hyvin haasteellista. Vastaaja voisi myös järjestää hakijalle hoitoa ostopalveluna yritykseltä, jonka tiloissa lain noudattaminen on mahdollista.

Vastineessa on lisäksi todettu, että suullinen ilmoittautuminen oli ainoa ilmoittautumisen vaihtoehto, ja ettei vastaanotolla paikalla olevien henkilöiden määrää voida etukäteen taata. Edelleen vastineessa on todettu, että hakijan lääkärikäyntiä koskeva asia voitaisiin arvioida etävastaanotolla. Tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, koska hakija ei kykene asioimaan etävastaanotolla. Vastaajan potilaskertomuksesta ilmenee muun muassa, että hakija ei kykene esiintymään Skypessä tai vastaavissa palveluissa.

Hakija on edellisen käyntinsä jälkeen saanut vastaajalta kutsun tutkimuksiin. Hakijan on sattumalta onnistunut saada vastaanotolle mukaan henkilökohtainen avustaja. Avustaja ei kuitenkaan korvaa hakijan tarvitsemia mukautuksia. Sairaalassa oli ilmoittautumisautomaatti, jolla ei voinut ilmoittautua hakijan vastaanotolle. Automaatti kuitenkin osoittaa, että niitä on olemassa ja voitaisiin hankkia. Vastaajalla ei siten ole ylivoimaista tai hyväksyttävää estettä järjestää ilmoittautumista

muutoinkin kuin suullisesti tiskillä. Odotushuoneessa on lisäksi ollut päällä televisio siitä huolimatta, että vastaaja on tiennyt hakijan olevan tulossa potilaaksi ja hakeneen mukautuksena rauhallista odotustilaa. Vastaanotolla ei ole ollut muita hakijan ja hoitajan lisäksi.

Vastineessa hakijan pyytämien mukautusten ehdoksi on asetettu se, että hakija tekee pyynnön suullisesti vastaanoton aluksi. Se ei kuitenkaan ole hakijalle mahdollista, koska hakija on vammainen ja tarvitsee kyseisiä kohtuullisia mukautuksia juuri vammaisuutensa vuoksi.

Vastaajan vastauksessa mukautusten edellytykseksi on puolestaan esitetty sairauden hoidosta vastaavan asiantuntijatahon lausuntoa. Kyseessä olevan diagnoosin saaneille henkilöille ei tarjota tiettyjä hoitoa eikä siten ole olemassa tahoja, joka vastaajan esittämällä tavalla vastaisi hoidosta. Vastaajalla ei myöskään ole oikeutta vaatia terveystietoja sisältävää lääkärinlausuntoa. Vammaiselle henkilölle tehtävät mukautukset tehdään vammaisuuden, ei terveydentilan perusteella. Mukautusten tarve ilmenee käytännössä siten, että vammainen henkilö pyytää tarpeelliseksi katsomaansa mukautusta.

Joka tapauksessa vastaajalla on todistettavasti käytössään hakijaa koskevat potilastiedot vuosilta 2018–2022. Potilastietoihin sisältyy erikoislääkärin lausuntoja, joiden perusteella hakija on hakenut kohtuullisia mukautuksia. Lisäksi vastaajan potilasrekisteristäkin ilmenee, että hakijan on esimerkiksi vaikea kommunikoida puhumalla jo kahdenkeskeiselläkin vastaanotolla. Vastaajan laiminlyönti kirjata hakijan tarvitsemat kohtuulliset mukautukset riskitietoihin ei oikeuta vastaajaa syrjimään hakijaa.

Vastaajalla on ollut velvollisuus tehdä päätös hakijalle myönnettävästä kohtuullisesta mukautuksesta hakijan hakemuksen perusteella eikä vastaajan vastineessaan esittämällä tavalla vasta paikan päällä. Mukauttamisvelvollinen taho ei myöskään voi ulkoistaa velvollisuuttaan vaikeavammaiselle tai esimerkiksi tämän teoreettiselle avustajalle. Mukauttamisvelvollisen tahon on tehtävä mukautukset itse. Hakijan on mahdollista asioida vastaajan poliklinikalla itsenäisesti, kunhan hän saa pyytämänsä kohtuulliset mukautukset.

Hakija toteaa, että epäämällä häneltä oikeuden kohtuullisiin mukautuksiin vastaaja on evännyt hakijalta niin ikään mahdollisuuden päästä hoitoon. Siten hakijan oikeus terveystietoihin ja viime kädessä elämään eivät toteudu. Vastaajan syrjinnän uhriksi joutuminen on heikentänyt hakijan terveydentilaa merkittävästi.

Vastaaja on ilmoittanut yrittävänsä lopettaa hakijaan kohdistuvan syrjinnän. Vastaaja ei kuitenkaan ilmoita, millä toimenpiteillä se edistää pyrkimystä, milloin ja kenen toimesta toimenpiteistä on päätetty, kenen toimesta ja millä aikataululla toimenpiteet toteutetaan, tai mikä on niiden vaikuttavuus.

Muut seikat

Hakija on todennut yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan tutkivan vain yhdenvertaisuuslain vastaista menettelyä. Hakija on kuitenkin halunnut nostaa esiin muitakin seikkoja tiedoksi vastineen kirjoittajan esihenkilölle. Hakija on esittänyt sairauttaan koskevia seikkoja ja todennut, että vastoin vastaajan väittämää hakija on antanut tarvittavat esitiedot. Myös hakijaa aikaisemmin hoitaneen lääkärin laatimien potilastietojen tulisi olla vastaajan käytettävissä. Kannassa esitettyjen tietojen lisäksi on otettava huomioon myös tiedot, jotka potilas on itse kertonut. Vastaaja ei ole edes väittänyt, että hakijaa koskevien tietojen saamisessa olisi ollut puutteita tai ettei hakija olisi antanut suostumustaan tietojen siirtoon. Hakija on olettanut tietojen siirtyvän automaattisesti toiminnan siirtyessä.

Vastaajan vastaus

Vastaaja kiistää syrjineensä hakijaa.

Vastaajan perustelut

Hakija on ollut neljän vuoden aikana tutkimuksissa ja hoidossa vastaajan poliklinikalla. Hoito on jäänyt kesken hakijan jätettyä ilmoittamatta useamman kerran saapumatta hänelle varatulle vastaanotolle. Sairauden hoitovastuu on siirretty perusterveydenhuoltoon. Vastaajalla ei ole tietoa mahdollisesta perusterveydenhuollon järjestämästä hoidosta vastaajan klinikalla.

Hakijan sairautta on aikaisemmin hoidettu A kaupungin poliklinikalla. Erikoisalan hoito-organisaatiot on yhdistetty, mistä lähtien vastaaja on järjestänyt B:n kaikki julkisen erikoissairaanhoidon tutkimukset ja hoidot. Aikaisempien sairauskertomustietojen ja hoitokäytäntöjen tiedoksi saaminen edellisestä hoito-organisaatiosta on voinut olla puutteellista, jos potilas ei ole antanut lupaa tietojensa siirtoon.

Vastaajan poliklinikka toimii sairaalan vanhimmassa sairaalarakennuksessa. Rakennuksen ahtaissa tiloissa yksityisen odotushuoneen järjestäminen on hyvin haasteellista jopa pakollista eristystä vaativille potilaille. Poliklinikalla ei myöskään ole ilmoittautumisautomaattia.

Mikäli potilaan erityinen sairaus vaatii erityisjärjestelyjä, edellyttää klinikka näiden järjestelyjen perustuvan sairauden hoidosta vastaavan asiantuntijatahon antamaan lausuntoon tai suositukseen sen sijaan, että ne perustuisivat potilaan omaan pyyntöön.

Hakijan kohdalla vastaajan potilaskertomustietoihin tai sähköisen potilaskertomuksen riskitietoihin ei ole kirjattu suositusta tai ohjetta erityisjärjestelyistä sairaanhoidon yhteydessä. Vaikeissa sairastiloissa potilaalle voidaan suositella julkiseen asioimiseen henkilökohtaista avustajaa. Avustajan saaminen ei kuitenkaan ole poliklinikan järjestämisvastuulla. Myös poliklinikalla asioivilla näkövammaisilla potilailla on tarvittaessa mukana oma henkilökohtainen avustaja.

Vastaaja pyrkii poliklinikallaan hoitamaan potilaansa tasa-arvoisesti heidän yksilöllisiä tarpeitaan kunnioittaen. Sairauden hoito, sen kiireellisyys ja seurantarave arvioidaan lääketieteellisin perustein. Vastaaja pahoittelee hakijan kokemusta epäasiallisesta kohtelusta ja yrittää jatkossa parhaansa mukaan palvella ja auttaa häntä paremmin.

Esittelijän esitys

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo vastaajan syrjineen hakijaa epäämällä häneltä kohtuulliset mukautukset. Lautakunta kieltää vastaajaa jatkamasta tai uusimasta syrjintää.

Kysymyksenasettelu

Asiassa on kyse siitä, onko vastaaja evännyt hakijalta kohtuulliset mukautukset.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Yhdenvertaisuuslain 2 §:n 1 momentin mukaan yhdenvertaisuuslakia sovelletaan julkisessa ja yksityisessä toiminnassa.

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentin mukaan ketään ei saa syrjiä muun ohella vammaisuuden perusteella. Pykälän 2 momentin mukaan välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettua syrjintää on muun muassa kohtuullisten mukautusten epääminen.

Yhdenvertaisuuslain 15 §:n 1 momentin mukaan muun muassa palvelujen tarjoajan on tehtävä asianmukaiset ja kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset, jotta vammainen henkilö voi yhdenvertaisesti muiden kanssa muun muassa saada yleisesti tarjolla olevia palveluita. Pykälän 2 momentin mukaan mukautusten kohtuullisuutta arvioitaessa otetaan huomioon vammaisen ihmisen tarpeiden lisäksi 1 momentissa tarkoitettun toimijan koko, taloudellinen asema, toiminnan luonne ja laajuus sekä mukautusten arvioidut kustannukset ja mukautuksia varten saatavissa oleva tuki.

Yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaan vireillepanijan on syrjintää tai vastatoimia koskevaa asiaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltäessä esitettävä selvitystä seikoista, joihin vaatimus perustuu.

Yhdistyneiden kansakuntien vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn yleissopimuksen (vammaisyleissopimus) 2 artiklan mukaan ”kohtuullinen mukauttaminen” tarkoittaa tarvittaessa yksittäistapauksessa toteutettavia tarpeellisia ja asianmukaisia muutoksia ja järjestelyjä, joilla ei aiheuteta suhteetonta tai kohtuutonta rasitetta ja joilla varmistetaan vammaisten henkilöiden mahdollisuus nauttia tai käyttää kaikkia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia yhdenvertaisesti muiden kanssa.

Vammaisyleissopimuksen 5 artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolet tunnustavat, että kaikki henkilöt ovat yhdenvertaisia lain edessä ja lain mukaan ja ovat oikeutettuja ilman minkäänlaista syrjintää yhdenvertaiseen lakiin perustuvaan suojaan ja yhdenvertaisiin lakiin perustuviin etuuksiin. Artiklan 3 kohdan mukaan yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja syrjinnän poistamiseksi sopimuspuolet toteuttavat kaikki asianmukaiset toimet varmistaakseen kohtuullisten mukautusten tekemisen.

Vammaisyleissopimuksen 25 artiklan mukaan sopimuspuolet tunnustavat, että vammaisilla henkilöillä on oikeus parhaaseen mahdolliseen terveyden tasoon ilman syrjintää vammaisuuden perusteella. Artiklan f kohdan mukaan sopimuspuolet erityisesti estävät terveydenhuollon ja terveydenhuoltopalveluiden syrjivän epäämisen vammaisuuden perusteella.

Kohtuullisen mukautuksen tarve

Asiassa tulee ensin arvioitavaksi, onko hakijalla ollut tarve kohtuulliseen mukautukseen.

YK:n vammaisyleissopimuksen 2 artiklan mukaan kohtuullisilla mukautuksilla tarkoitetaan tarvittaessa yksittäistapauksissa toteutettavia tarpeellisia ja asianmukaisia muutoksia ja järjestelyjä, joilla ei aiheuteta suhteetonta tai kohtuutonta rasitetta, ja joilla varmistetaan vammaisten ihmisten mahdollisuus nauttia tai käyttää kaikkia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia yhdenvertaisesti muiden kanssa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että hakijalla on diagnoosi, jonka perusteella hänellä on tarvittaessa oikeus yhdenvertaisuuslain 15 §:n mukaisiin kohtuullisiin mukautuksiin.

Asiassa esitetyn selvityksen perusteella hakija ei kykene ilmoittautumaan suullisesti vastaanotolle, odottamaan hälyisässä odotustilassa taikka asioimaan vastaanotolla siten, että paikalla olisi hakijan ja häntä hoitavan henkilön lisäksi muita. Esitetyn selvityksen perusteella olosuhteet vastaajan poliklinikalla eivät vastaa hakijan tarpeita.

Vastaaja on lautakunnalle toimittamassaan vastauksessa todennut, että sairauteen perustuvien erityisjärjestelyjen tekeminen edellyttää asiantuntijatahon lausuntoa tai suositusta. Vastaaja on lisäksi todennut, että vaikeissa sairastiloissa potilaalle voidaan suositella julkiseen asioimiseen henkilökohtaista avustajaa, jollaisen järjestäminen ei kuitenkaan ole vastaajan vastuulla.

Yhdenvertaisuuslain esitöiden mukaan vammaisten ihmisten mukautustarpeet ja -tilanteet vaihtelevat, minkä vuoksi mukautustarve ilmenee usein siten, että vammainen ihminen pyytää mukautusta, kun katsoo sitä tarvitsevansa. Kohtuulliset mukautukset ovat tyypillisesti pienimuotoisia muutoksia esimerkiksi toimintatavoissa tai palvelujen järjestämisessä. (HE 19/2014 vp, s. 81 ja 82)

Kohtuullisen mukauttamisen velvollisuus on niin sanottu ex nunc -velvollisuus eli sitä on noudatettava siitä lähtien, kun vammainen henkilö tarvitsee sitä tietyssä tilanteessa voidakseen kyseisessä yhteydessä nauttia oikeuksistaan yhdenvertaisesti muiden kanssa. (UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities, General Comment no. 2 (2014), Article 9, Accessibility, kohta 26)

Lautakunta toteaa, että edellä esitetysti kohtuulliset mukautukset on toteuttava vammaiseen henkilön esittämän pyynnön perusteella. Vastaaja ei näin ollen voi edellyttää hakijan esittävän asiantuntijatahon lausuntoa tai suositusta taikka muutakaan selvitystä mukautuksen järjestämiseksi, vaan sille on lähtökohtaisesti syntynyt velvollisuus mukautusten tekemiseen hakijan esittämän pyynnön perusteella.

Esitetyn selvityksen perusteella hakija on kerran asioinut poliklinikalla henkilökohtaisen avustajan kanssa. Hakija on kuitenkin todennut, että hän voisi asioida poliklinikalla itsenäisesti, mikäli vastaaja toteuttaisi hakijan pyytämät mukautukset. Näissä olosuhteissa lautakunta toteaa, että vastaaja ei voi edellyttää hakijan käyttävän henkilökohtaista avustajaa poliklinikalla asioidessaan.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, että vastaajan poliklinikalla noudatetut ilmoittautumista, vastaanoton odottamista ja vastaanotolla paikalla olevaa henkilökuntaa koskevat toimintakäytännöt vaikuttavat olennaisesti hakijan YK:n vammaisyleissopimuksessa turvattuun oikeuteen parhaaseen mahdolliseen terveyden tasoon ilman syrjintää vammaisuuden perusteella. Näin ollen hakijalla on ollut tarve kohtuulliseen mukautukseen poliklinikalla asioimisen mahdollistamiseksi, ja vastaajalla on edellä esitetysti lähtökohtaisesti ollut velvollisuus mukautusten tekemiseen.

Mukautuksen kohtuullisuuden arviointi

Asiassa on vielä arvioitava, olisiko mukautuksen tekeminen vastaajalle kohtuullista.

Hakija on pyytänyt, että vastaaja takaa hänelle mahdollisuuden ilmoittautua vastaanotolle muutoin kuin suullisesti ja odottaa vuoroaan rauhallisessa paikassa. Hakija on lisäksi pyytänyt, että vastaanotolla ei olisi hänen ja häntä hoitavan henkilön ohella muita.

Vastaaja ei ole suostunut hakijan pyyntöön. Vastaaja on lautakunnalle toimittamassaan vastauksessa vedonnut siihen, ettei poliklinikalla ole käytössä ilmoittautumisautomaattia. Rauhallisen odotustilan osalta vastaaja on vedonnut vanhan rakennuksen ahtaisiin tiloihin ja todennut, että yksityisen odotushuoneen järjestäminen on haasteellista jopa pakollista eristystä vaativille potilaille. Esitetyn selvityksen perusteella hakijan pyytämiä ilmoittautumistapaa ja rauhallista odotustilaa koskevia kohtuullisia mukautuksia ei ole myöskään toteutettu hänen asioidessaan vastaajan poliklinikalla. Tuolloin vastaanotolla ei ole ollut hänen ja häntä hoitavan henkilön ohella paikalla muita.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että mukautusten kohtuullisuutta arvioitaessa lähtökohtana on vammaisen ihmisen tarve kyseessä olevassa yksittäisessä tilanteessa. Kohtuullisuuden arvioinnissa on otettava huomioon toimijan koko, taloudellinen asema, toiminnan luonne ja laajuus sekä mukautusten arvioidut kustannukset ja mukautuksia varten saatavissa oleva tuki.

Vastaaja ei ole esittänyt, ettei poliklinikalla olisi mahdollista ottaa käyttöön ilmoittautumisautomaattia, tai ettei hakijalle voitaisi muilla keinoin järjestää mahdollisuutta ilmoittautua muuten kuin suullisesti.

Rauhallisen odotustilan osalta vastaaja on todennut, ettei sen ole mahdollista järjestää hakijalle yksityistä tilaa. Lautakunta toteaa, että hakija on esittänyt, että hänen tarpeisiinsa vastaisi esimerkiksi käytävän rauhallinen osa taikka sermillä erotettu alue sillä edellytyksellä, että televisio tai radio eivät kuuluisi tilassa kovaäänisinä. Vastaaja ei ole selvittänyt, ettei tällaisen tilan järjestäminen hakijan poliklinikalla asioidessa olisi mahdollista.

Vastaaja ei ole lautakunnalle toimittamassaan vastauksessa ottanut kantaa hakijan pyyntöön järjestää vastaanotot niin, ettei paikalla ole muita kuin hän ja häntä hoitava henkilö. Vastaaja on hakijalle toimittamassaan vastineessa todennut, että pyynnön toteuttaminen voisi olla mahdollista, mikäli hakija esittäisi pyynnön vastaanoton aluksi ja vastaanottava lääkäri arvioisi sen mahdolliseksi ja turvalliseksi. Vastaaja ei ole esittänyt perusteita sille, että pyyntö olisi esitettävä vasta vastaanotolla eikä sitä voisi esittää etukäteen.

Lautakunta toteaa, että vastaaja ei ole esittänyt, että hakijan pyytämien mukautusten tekeminen aiheuttaisi sille kohtuuttomia kustannuksia taikka muuta kohtuutonta tai suhteetonta rasitetta. Esitetyn selvityksen perusteella ei ole myöskään pidettävä todennäköisenä, että hakijan pyytämien mukautusten tekeminen ei olisi vastaajalle mahdollista.

Kokonaisuutena arvioiden yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, että vastaaja on evännyt hakijalta kohtuulliset mukautukset, kun se ei ole ryhtynyt toimenpiteisiin hakijan pyytämien kohtuullisten mukautusten toteuttamiseksi.

Lautakunta kieltää vastaajaa jatkamasta tai uusimasta hakijaan kohdistuvaa syrjintää. Viimekätisen päätöksen siitä, miten tai millainen mukautus toteutetaan, tekee mukautuksiin velvoitettu toimija.

Johtopäätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo vastaajan syrjineen hakijaa yhdenvertaisuuslain 8 §:n syrjinnän kiellon vastaisesti epäämällä häneltä kohtuulliset mukautukset. Lautakunta kieltää vastaajaa jatkamasta tai uusimasta hakijaan kohdistuvaa syrjintää.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan päätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta päätti hyväksyä esittelijän esityksen.

Lainkohdat

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 2 § 1 mom, 8 §, 15 § 1 ja 2 mom ja 28 §

Yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista (SopS 26–27/2016) 2, 5 ja 25 artikla

Muutoksenhaku

Muutoksenhakuohjaus liitteenä.

Asian ovat päättäneet Tuomas Ojanen (puheenjohtaja), Riitta-Maija Jouttimäki, Merja Heikkonen, Niina Mäntylä ja Timo Saranpää. Asian esittelijä Alexandra Strandén.